

NEW YORK .NO

BILLEDKUNSTNER, KURATOR, KUNSTHISTORIKER OG SKRIBENT SOL KJØK STÅR BAK VÅRENS STORE NORSKE KUNSTSATSNING I NEW YORK.

TEKST ANNE SCHÄFFER

TIL SAMMEN 28 norske samtidskunstnere har stilt ut i galleriet .NO på Manhattan under fellestittelen THE NORTH STARS Series: Blue, White & Red. Som en ekstra bonus åpnet galleriet utstillingen BLACK - Bold, Beautiful & Baddass med de norske kunstnerne; Anna Christina Lorenzen, Jannicke Låker, Vanna Bowles og Ellen Bang 19. mai.

- Hvorfor startet du .NO? spurte vi kvinnen bak prosjektet, New York-bosatte Sol Kjøk.

En gyllen mulighet falt i fanget på meg: i begynnelsen av oktober i fjor spurte en eiendomshai som kjenner til arbeidet mitt (lang historie...) simpelthen om jeg hadde lyst til å arrangere noen utstillinger i et av de tomme lokalene hans på Lower East Side (for øvrig samme lokale hvor pioneren Karen Finley i sin tid skapte sin radikale performancekunst). Siden dette området i løpet av de siste årene er blitt til det mest spennende galleridistriktet i byen, slo jeg til med det samme: For en sjanse til å eksponere norske kunstnerkolleger jeg setter pris på her på den viktige kunstscenen i NYC!

Men jeg måtte handle veldig raskt, for det var allerede flere etablerte gallerier som hadde meldt sin interesse. Jeg ønsket å få til noe allerede i februar og mars, fordi viktige kunstbegivenheter som årskonferansen til College Art Association og Armory Show finner sted da, noe som gjør at det er stint av toneangivende folk innen kunstverdenen i NYC i de to månedene. Videre var det på det tidspunktet Mr. Tony Argento

Sol Kjøk foran sitt verk *Push and Shove*, Oljepastell på vegg, Art Basel Miami 2010. (Verket gjengis beskåret). FOTO: New School Alumni Office

.NO sett fra gata. East Houston Street 1, NYC. FOTO: Txuca

(ja da, han er født på Sicilia og hele pakka...) kom med sitt tilbud bare tre dager før fristen for det første stipendet jeg kunne søke på, så jeg kastet sammen et prosjekt i all hast uten å tenke lenger framover enn en 3-måneders utstillingsserie. I utgangspunktet hadde jeg altså ikke tenkt å drive galleri og vurderte derfor ikke hva som ville være mest hensiktsmessig framgangsmåte for slik etablering. Men nå som .NO først er oppe og står og vi har så stor pågang av både publikum og utstillere, ville det være for ille å bare gi fra seg sjansen til å ha en permanent plattform for norsk kunst i NYC.

- Etter hvilke kriterier velger du kunstnere som får stille ut i .NO?

NORTH STARS-serien på tre utstillinger besto simpelthen av kunstnere jeg allerede kjente til som holder på med ting jeg liker. Følgelig bar dette utvalget preg av mine personlige preferanser: her var det tegning, maleri og performance det gikk i, med en hovedvekt på figurativt uttrykk og kropp (det er jo det jeg holder på med selv). Uhyre stram økonomi la

også begrensninger på hva som kunne vises: .NO har ikke noe annet teknisk utstyr enn det jeg eier selv, og arbeidene skulle jo også fraktes fra Norge. Ideen om å bygge opp utstillingene rundt fargene i flagget var det Hanne Lydia Opøien Kristoffersen som kom med, og når det først var sagt, falt de 28 kunstnerne jeg hadde invitert til den innledende serien ganske naturlig inn i henholdsvis blå, hvit og rød gruppe. (Apropos innspill fra deltakerne: det er Tegneklubben som kom med navneforslaget .NO.)

Men dette var altså premissene for NORTH STARS-prosjektet. I tiden framover ønsker jeg også å åpne opp for andre media og kunstnere som er ukjente for meg. Jeg forestiller meg å operere med én fast søknadsfrist i året, tilsvarende Tegnerforbundet, hvor alle har anledning til å sende inn prosjektbeskrivelse for å søke om utstillingsplass på like vilkår. (På sikt går jeg også inn for å få med andre fagfolk på utvelgelsen; eventuelt åpne opp for å la kuratorer presentere egne prosjekt.)

Hva slags respons har du fått?

Jeg har bare fått positive tilbakemeldinger fra

Fra WHITE-utstilling, 4.-30. mars. For åpningen, Agnes Nedregård gjør seg klar til performance: *Greenhorn Greetings*. FOTO: Shannon Cochrane

Med klokken fra venstre: Detalj av: Caritas, Anna Christina Lorenzen, *Behind the Hedge*, Vanna Bowles, *Against the Wall*, Ellen Bang og *9.5 Minutes*, Jannicke Låker, .NO-utstillingen BLACK, 2011

utstillerne - norske kunstnere er jo som regel veldig glade for å få stille ut i NYC! Men dette spørsmålet bør du egentlig stille direkte til dem.

Fra publikum i galleriet hører jeg ofte bemerkninger av typen: «This is so fresh. Different!»

Velkjente kuratorer som Dan Cameron og Franklin Sirmans har meldt sin interesse, og vi har hatt fantastisk oppmøte på alle åpninger og andre arrangementer.

Fra media?

Vi har hittil fått omtale i internasjonale *The Art Newspaper*, samt i *NY Arts Magazine*, og jeg har fått signal om at minst to kritikere her i byen holder på å skrive om NORTH STARS-serien (siden jeg har lagt til denne siste bonusrunda, BLACK; er jo ikke serien ved veis ende ennå). Vi har også fått omtale på diverse blogger, som ArtHash, NYArtBeat og ArtCat, samt i flere norske media (VG, *Aftenposten*, *Kunstkritikk.no*, *Billedkunst*, med mer).

- Salg?

Ja, vi har solgt arbeider under hver eneste utstilling.

Å drive opp salget er imidlertid det eneste aspektet ved galleridrift som jeg føler meg litt utilpass med, så på sikt håper jeg å sette bort denne biten til en medarbeider.

- Hva er planene videre?

Jeg ønsker altså å drive stedet som et vindu for norsk kunst i New York. Siden det for øyeblikket er helt tomt for støttemidler, skal en annen kurator gjennomføre et prosjekt i galleriet nå i sommermånedene, og her er ingen norske kunstnere involvert. Jeg skal imidlertid lage en ny utstilling med norske kunstnere i september, som er den viktigste måneden i gallerisesongen i NYC, og har utlyst via diverse kunstnernettverk i Norge at det er fri innsending til denne utstillingen.

- Har du fått støtte til prosjektet fra norske myndigheter og organisasjoner?

Til NORTH STARS-serien fikk jeg inn prosjektstøtte fra OCA, BKH, Stiftelsen Thomas Fearnley, Heddy og Nils Ast-rup, samt Generalkonsulatet i NYC.

Både OCA, UD og NBK har gitt uttrykk for at de synes dette er et flott initiativ. Problemet er at statuttene disse organisasjonene opererer etter, ikke tillater å gi pengebidrag til permanent galleridrift. Norsk kulturråd gir driftsstøtte til visningssted, men ikke til steder som ligger utenfor Norge. Fra styret i Tegnerforbundet fikk jeg beskjed om at de verken har makt eller midler til å bidra med støtte til galleriet.

- Hva betyr det for norske kunstnere å ha et «norsk» visningssted i NYC?

Det er sånn sett ikke noe poeng i at galleriet skal være utelukkende for norske kunstnere, og jeg kommer også til å trekke inn folk av andre nasjonaliteter i kuraterte tema-utstillinger. Tanken er at .NO skal være et sted hvor døra i prinsippet er åpen for norske kunstnere (igjen, jeg ønsker altså å legge meg opp etter malen norske kunstnerorganisasjoner opererer med). Dette kan utgjøre et første stopp på veien inn i det ettertraktete NYC-kunstmarkedet, som norske kunstnere uten kontakter her i byen ellers ikke ville hatt tilgang til.

- Hvordan er interessen for tegning og tegnerelatert kunst i NYC?

Det er STOR interesse for tegning i NYC, heldigvis (det er jo streken som er mitt eget morsmål). Mange samlere her i byen spesialisere seg på arbeider på papir, og alt vi har solgt så langt på .NO, har vært tegninger. Jo da, det er flott å være tegner i NYC! ■

Spalten Nordisk perspektiv tar for seg bildebøker fra de andre nordiske landene.

Detalj

Detalj

TITTEL
Lejren
TEKST
Oscar K.
ILLUSTRASJON
Dorte Karrebæk
FÖRLAG
Høst & Søn,
Danmark 2011

Om barndom, for voksne

DA JEG FOR noen år siden anmeldte Svein Nyhus og Gro Dahles *Sinna mann* på www.barnebokkritikk.no, avsluttet jeg med et spørsmål:

«For voksne eller barn? Jeg vet ikke. Den må leses med varsomhet.»

Boken fra 2003 var en del av prosjektet *Vitne til vold* skrevet på oppdrag som en del av arbeidet med barn og voksne som har vært utsatt for vold i hjemmet.

Oscar K., alias Ole Dalgard (f.1950) og Dorte Karrebæk (f.1946) er et dansk forfatter/illustratør-par som ikke skriver på oppdrag fra andre enn seg selv, men de har et felles prosjekt, og det handler om respekt for barn og det å ta barns opplevelse av verden på alvor. Den tilnærmingen til bildebøker og barn er ikke så ulik Nyhus/Dahles utgivelser om barn og deres ulike stemningsleier / væremåter. Av barns opplevelser av voksenverdenen.

Oscar K. og Dorte Karrebæk har tidligere både sjokkert og provosert med bildebøker med kontroversielle og tabubelagte emner som; *Børnenes bedemand* (2008) og *Idiot!* (2009). Bøker som handler om døden, om psykisk utviklingshemming, og det å være annerledes, og de utfordrer oss på det vi forventer oss av bildebøker (for barn) både på et etisk og estetisk plan.

Lejren, som fikk 1.pris for beste bildebok i Danmark av Statens Kunstråd i 2010, er hittil den mest kontroversielle bok paret har gitt ut.

Kort fortalt handler det om en flokk barn som kommer til noe som ved første øyekast ser ut som en feriekoloni, men som ganske raskt gir sterke assosiasjoner til en konsentrasjonsleir, eller en flyktningeleir. De voksne er groteske i sine outrerte klovnekostymer og klovne-masker. Karrebæks illustrasjoner veksler mellom å være ekspressive i fargeholdning og form, til realistiske bilder med fotografiske forelegg.

I leiren deles barna inn i grupper, de fratras personlige

eiendeler, de barberes, ydmykes og anonymiseres med nummer i stedet for navn. De plasseres i brakker med navn som Ranunkel og deler brisker med depersonaliserte, gjennomslittige, spøkelseslignende barneskikkelser. Noen bare forsvinner. Andre velger å løpe på det elektriske gjerdet, og ende fornedrelsen der.

Assosiasjonene til kz-leiren blir overtydelige gjennom inskripsjonen; *Kærligheden besejrer alle* - som står over porten inn til leiren, som en pendant til *Arbeit macht frei*.

Det er ikke vanskelig å forstå leiren som en metafor for en oppdragelsesanstalt, men at den skal være en metafor for overgang fra barn til voksen, er vanskeligere å godta for denne anmelder og andre kritikere i Danmark som har latt seg provosere av Lejrens krasse verdensbilde/livssyn.

Lejren støper alle barna i samme form. Den endelige eksamen består til trommevirvler og fløyte-triller og barna marsjerer ut i like, litt for store jakker og luer, med eksamensbeviset i hendene. De har bestått prøven, eller snarere prøvelsene. De er blitt voksne.

Men nr. 3-16 består ikke. Han er opprøreren som har sittet i straffecellen og slik unngått kverna, og når de andre marsjerer ut, står han alene tilbake. Han går ut i landskapet alene - uten å kjenne retningen, og alt starter på nytt, der det hele begynte - med teksten «*Barndommen overgår alle...*» i et oppslag dekket av røde og sorte illevarslende, liljelignende planter. Men nå er liljene visnet, slått til marken. En hegge står tilbake på den golde og ødelagte engmarken.

En åpen slutt - og samtidig er historien sirkelformet - den starter på nytt og på nytt.

Slik provoserer og utfordrer denne bildeboken oss, både fordi bildebøker vanligvis er for barn, men denne er såvisst mest for voksne fordi den utfordrer og ødelegger våre forestillinger om barndommens bekymringsløse tilstand.

Anne Schäffer